

Ublížení na zdraví

Zavinění z nedbalosti není vyloučeno spoluzaviněním jiných osob, včetně poškozeného (poškozených). Kritériem nedbalosti je zachování určité míry opatrnosti, která je určována jednak objektivními okolnostmi spojenými se skutkem, jednak subjektivními dispozicemi konkrétního pachatele při předvídání možnosti způsobení poruchy. Objektivní vymezení míry opatrnosti u dopravních nehod vyžaduje od každého stejnou míru opatrnosti. Povinnost předvídat možnost způsobení poruchy při provozu na pozemních komunikacích pak vyplývá z bezpečnostních předpisů publikovaných ve Sbírce zákonů (konkrétně ze zák. č. [361/2000](#) Sb.).

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 8 Tdo 63/2009, ze dne 28.1.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl o dovolání nejvyšší státní zástupkyně, podaném ve prospěch i neprospěch obviněného M. P., proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 12. 8. 2008, sp. zn. 10 To 298/2008, který rozhodl jako soud odvolací v trestní věci vedené u Okresního soudu v Nymburce pod sp. zn. 2 T 28/2008, tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušují usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 12. 8. 2008, sp. zn. 10 To 298/2008, a rozsudek Okresního soudu v Nymburce ze dne 11. 6. 2008, sp. zn. 2 T 28/2008. Současně podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se věc přikazuje Okresnímu soudu v Nymburce k novému projednání a rozhodnutí.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu v Nymburce ze dne 11. 6. 2008. sp. zn. 2 T 28/2008, byl obviněný M. P. (dále jen „obviněný“) podle § 226 písm. a) tr. ř. zproštěn obžaloby, která mu kladla za vinu, že:

„v obci K. n. L., okr. N., dne 11. 9. 2007, kolem 07:35 hod. jako řidič osobního vozidla tovární značky Audi 81, se nepřiblížoval k vyznačenému přechodu pro chodce takovou rychlostí, aby mohl zastavit vozidlo před přechodem pro chodce, nedbal zvýšené opatrnosti vůči chodcům a neumožnil bezpečné a nerušené přejítí řádně vyznačeného přechodu pro chodce nezletilým chodkyním M. S., a D. P., které při přecházení na vyznačeném přechodu pro chodce srazil, v důsledku čehož utrpěly nezletilá M. S. zlomeninu kosti levého bérce v horní části s následnou hospitalizací na oddělení dětské chirurgie nemocnice K. od 11. 9. 2007 do 21. 9. 2007 a nezletilá D. P. zlomeninu kosti levého bérce v horní části s následnou hospitalizací na oddělení dětské chirurgie Nemocnice v K. od 11. 9. 2007 do 15. 9. 2007 a dobou léčení v trvání nejméně šesti týdnů.“

V takto popsaném skutku obžaloba spatřovala trestný čin ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák.

Z podnětu odvolání okresního státního zástupce podaného v neprospěch obviněného Krajský soud v Praze usnesením ze dne 12. 8. 2008, sp. zn. 10 To 298/2008, podle § 257 odst. 1 písm. b) tr. ř. citovaný rozsudek zrušil a věc postoupil k projednání ve správním řízení Městskému úřadu v Nymburce.

S takovým rozhodnutím nesouhlasila nejvyšší státní zástupkyně (dále též „dovolatelka“) a podala proti němu ve prospěch i neprospěch obviněného dovolání, v němž uplatnila dovolací důvody podle § 265b

odst. 1 písm. f), g) a k) tr. ř.

Dovolatelka nejprve poukázala na rozdílné skutkové a právní závěry soudů nižších stupňů. Zatímco soud prvního stupně shledal, že obviněný, pohybující se s vozidlem rychlostí cca 35 km/hod., nebyl schopen nehodě zabránit, neboť děti do poslední chvíle nemohl vidět a tyto mu vběhly do boční části pravého předního blatníku, takže u něho není naplněna subjektivní stránka ani ve formě nevědomé nedbalosti, odvolací soud oproti tomu zaujal názor, že obviněný sice nenese na dopravní nehodě zavinění v takové míře, aby skutek mohl být posouzen jako trestný čin, ale že se mohl dopustit přestupku podle § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. [361/2000](#) Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „[zák. č. 361/2000](#) Sb.“).

S takovým názorem odvolacího soudu nejvyšší státní zástupkyně zásadně nesouhlasila, považovala jej za alibistický a naplňující dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. f) a g) tr. ř. V té souvislosti namítla, že obviněný buď dopravní nehodu zavinil z nedbalosti a potom s ohledem na závažná zranění dvou malých dětí by nebylo možné posoudit skutek toliko jako přestupek s odkazem na nepatrný stupeň nebezpečnosti činu pro společnost, nebo ji nezavinil a pak by jeho jednání skutkovou podstatu žádného trestného činu ani přestupku naplňovalo. Rozhodnutí odvolacího soudu však namísto jednoznačného stanoviska k otázce zavinění obviněného přenáší řešení této otázky z krajského soudu na přestupkovou komisi Městského úřadu v Nymburce. Postoupení věci správnímu orgánu jako přestupku k projednání proto považovala za vadné.

Dovolatelka však nepovažovala za správný ani hmotněprávní závěr odvolacího soudu, že skutek není trestným činem. Poukázala zejména na to, že obviněný sice přijížděl k přechodu pro chodce nevelkou rychlostí, ale na jeho pravou stranu (tedy na stranu z hlediska možného vstupu chodců do jízdny dráhy nejrizikovější) pro tam stojící automobil Peugeot vůbec neviděl. Za této situace se jí i rychlost cca 35 km/hod. jevila jako nepřiměřená okolnostem, neboť obviněnému neumožňovala přiměřeně reagovat a nehodě zabránit. Navíc mohl vyvodit, že řidič vozidla jedoucího v opačném směru před přechodem pro chodce zastavil, což mu mělo signalizovat, že dává přednost chodcům. Obviněný tak podle přesvědčení dovolatelky porušil § 5 odst. 1 písm. b), h) zák. č. [361/2000](#) Sb. a tato porušení byla příčinou dopravní nehody a zranění obou dívek.

V neposlední řadě nejvyšší státní zástupkyně uplatnila dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř. Výrok o postoupení věci považovala za neúplný, neboť neobsahuje přesný popis postupovaného skutku a použitím slova „věc“ toliko odkazuje na znění obžaloby (poukázala přitom na judikaturní rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. Tzv 8/88, publikované pod č. [45/1989](#) Sb. rozh. trest.).

Vzhledem k uvedenému nejvyšší státní zástupkyně navrhla, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil obě rozhodnutí soudů nižších stupňů, jakož i všechna další rozhodnutí, pokud v důsledku zrušení pozbyla podkladu, a aby poté věc podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí. Zároveň navrhla, aby takové rozhodnutí učinil podle § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. v neveřejném zasedání. S projednáním věci v neveřejném zasedání vyslovila souhlas ve smyslu § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř. i pro případ jiného rozhodnutí Nejvyššího soudu.

Obviněný M. P. se k podanému dovolání ve smyslu § 265h odst. 2 tr. ř. ke dni rozhodnutí Nejvyššího soudu nevyjádřil.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) shledal, že v této trestní věci je dovolání přípustné podle § 265a odst. 1, 2 písm. b), d) tr. ř., bylo podáno osobou oprávněnou [§ 265d odst. 1 písm. a) tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), a splňuje i obsahové náležitosti dovolání (§ 265f tr. ř.).

Vzhledem k tomu, že dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., musel Nejvyšší soud dále posoudit otázku, zda dovolatelkou uplatněné dovolací důvody lze považovat za důvody uvedené v citovaném ustanovení zákona, jejichž existence je zároveň podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem. Současně je třeba dodat, že z hlediska § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. nepostačuje pouhé formální uvedení některého z důvodů vymezených v § 265b odst. 1 písm. a) až l) tr. ř. odkazem na toto zákonné ustanovení, ale tento důvod musí být také skutečně v podaném dovolání tvrzen a odůvodněn konkrétními vadami, které jsou dovolatelem spatřovány v právním posouzení skutku, jenž je vymezen ve výroku napadeného rozhodnutí.

Jelikož Nejvyšší soud neshledal důvody pro odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 tr. ř., přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů, uvedených v dovolání, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející. K vadám výroků, které nebyly dovoláním napadeny, přihlížel, jen pokud by mohly mít vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno dovolání.

V rámci této přezkumné činnosti Nejvyšší soud dospěl k závěru, že podané dovolání je důvodné.

Nejvyšší státní zástupkyně sice uplatnila dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř. až v závěru svého podání a na posledním místě (zřejmě podle abecedního pořadí), z logiky věci je však vhodné zabývat se nejprve jím.

Tento důvod dovolání je dán tehdy, jestliže v rozhodnutí některý výrok chybí nebo je neúplný. Chybějící výrok je výrok jako celek, pokud není obsažen v některém rozhodnutí, přestože podle zákona ho měl soud pojmout do výrokové části rozhodnutí. Neúplný výrok je takový výrok napadeného rozhodnutí, který neobsahuje určitou podstatnou náležitost stanovenou zákonem, např. je-li uvedena právní kvalifikace skutku jenom zákonným pojmenováním trestného činu včetně příslušného zákonného ustanovení, ale není citována tzv. právní věta vyjadřující zákonné znaky trestného činu.

Dovolatelka v této souvislosti namítla, že výrok o postoupení věci je neúplný, protože neobsahuje přesný popis postupovaného skutku a odkazuje jen na znění obžaloby. Takovému argumentu Nejvyšší soud musel přisvědčit. Ve výrokové části rozhodnutí o postoupení věci jinému orgánu podle § 171 odst. 1 tr. ř., popř. § 188 odst. 1 písm. b) nebo § 222 odst. 2 tr. ř. totiž musí být uveden také popis skutku, jehož se postoupení věci týká, a to tak, aby tento skutek nemohl být zaměněn s jiným (srov. Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 1996, sp. zn. 2 Tzn 97/95, publikované pod č. 44/1996 Sb. rozh. trest.; obdobně též rozhodnutí bývalého Nejvyššího soudu ČSSR publikované č. [45/1989](#) Sb. rozh. trest.). Stejně vyznělo i novější rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2003, sp. zn. 4 Tz 9/2003, publikované v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu pod č. T 568, svazek 24/2003, v jehož právní větě č. 2. bylo zdůrazněno, že ve výrokové části rozhodnutí odvolacího soudu o postoupení věci jinému orgánu podle § 257 odst. 1 písm. b) tr. ř. z důvodu, že nejde o trestný čin, ale o jednání, které může být jiným orgánem posouzeno jako přestupek, musí být uveden také popis skutku, jehož se postoupení věci týká, a to tak, aby tento skutek nemohl být zaměněn s jiným.

Jak je zřejmé z výroku napadeného usnesení, Krajský soud v Praze se těmito judikatorními rozhodnutími neřídil. V jeho úvodu sice citoval ustanovení § 257 odst. 1 písm. b) tr. ř., avšak po zrušení odsuzujícího rozsudku soudu prvního stupně pouze uvedl, že „věc“ se postupuje k projednání ve správním řízení Městskému úřadu v Nymburce, aniž současně popsal žalovaný skutek. Už z tohoto důvodu Nejvyšší soud shledal, že dovolání nejvyšší státní zástupkyně podané z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř. je opodstatněné.

Současně je však třeba uvést, že nejde o takové pochybení, které by Nejvyšší soud v rámci dovolacího řízení nemohl napravit buď sám (srov. § 265r tr. ř.), nebo příkázáním soudu, o jehož

rozhodnutí jde, aby neúplný výrok doplnil (srov. § 265l odst. 2 tr. ř.). Pokud tak neučinil, pak jen proto, že nejvyšší státní zástupkyni přisvědčil v opodstatněnosti námitek formulovaných v rámci dalších dvou dovolacích důvodů.

Dovolatelka totiž uplatnila i důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř., podle něhož lze dovolání podat, jestliže bylo rozhodnuto o postoupení věci jinému orgánu, o zastavení trestního stíhání, o podmíněném zastavení trestního stíhání, o schválení narovnání, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí. Nesplnění podmínek pro rozhodnutí o postoupení věci jinému orgánu pak spatřovala v naplnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., který je dán tehdy, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Z dikce naposledy citovaného ustanovení plyne, že ve vztahu ke zjištěnému skutku je možné dovoláním vytýkat výlučně vady hmotně právní. V mezích tohoto dovolacího důvodu lze namítat, že skutek, jak byl zjištěn soudem, byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, ačkoliv o trestný čin nejde, nebo že jde o jiný trestný čin, než kterým byl obviněný uznán vinným, případně že jde o trestný čin, třebaže soud dovedl, že skutek může být posouzen jiným orgánem jen jako přestupek. Vedle těchto vad, které se týkají právního posouzení skutku, lze vytýkat též „jiné nesprávné hmotně právní posouzení“. Rozumí se jím zhodnocení otázky, která nespočívá přímo v právní kvalifikaci skutku, ale v právním posouzení jiné skutkové okolnosti mající význam z hlediska hmotného práva. Na podkladě tohoto dovolacího důvodu nelze proto přezkoumávat a hodnotit správnost a úplnost skutkových zjištění, na nichž je napadené rozhodnutí založeno, ani prověřovat úplnost provedeného dokazování a správnost hodnocení důkazů ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř.

Vzhledem k tomu, že důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je třeba také odůvodnit z hlediska konkrétních hmotně právních vad napadeného rozsudku tak, aby dovolání vyhovovalo obsahovým náležitostem uvedeným v § 265f odst. 1 tr. ř., Nejvyšší soud se musel zabývat rovněž tím, zda v jeho rámci byly skutečně uplatněny hmotně právní námítky ve shora uvedeném smyslu. Shledal přitom, že výhrady nejvyšší státní zástupkyně jsou relevantní.

Jelikož Nejvyšší soud zároveň neshledal žádný z důvodů pro případné odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 tr. ř., přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost výroků napadeného rozhodnutí, proti nimž bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadenému rozhodnutí předcházející, a dospěl k následujícím závěrům:

V obecné rovině je zapotřebí alespoň stručně uvést, že trestného činu ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. (jak byl skutek právně kvalifikován v obžalobě) se dopustí ten, kdo jinému z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví nebo smrt, spáchá-li takový čin proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona. Jde o trestný čin poruchový (předpokládá se u něho způsobení těžké újmy na zdraví nebo smrti), který lze spáchat jak konáním, tak i opomenutím.

Podle § 89 odst. 2 tr. zák. se za jednání ve smyslu trestního zákona považuje i opomenutí takového konání, k němuž byl pachatel podle okolností a svých poměrů povinen. Za opomenutí však není možné považovat každé jednání, ale musí se jednat o opomenutí zvláštní povinnosti, s níž je ve společenských vztazích přímo počítáno a je stanovena jako povinnost právní. Za opomenutí se proto považuje jen takové jednání, při němž pachatel nevykonal to, co bylo jeho právní povinností.

Z pohledu řešené problematiky je v projednávaném případě právě opomenutí významné, neboť podle tvrzení obžaloby se obviněný činu dopustil tím, že porušil ustanovení § 4 písm. a), b) a § 5 odst. 1 písm. h) zák. č. [361/2000](#) Sb. Jeho opomenutí, s nímž byl spojován vzniklý následek (zranění poškozených), obžaloba spatřovala v tom, že „... jako řidič osobního vozidla ... se nepřibližoval k

vyznačenému přechodu pro chodce takovou rychlostí, aby mohl zastavit vozidlo před přechodem pro chodce, nedbal zvýšené opatrnosti vůči chodcům a neumožnil bezpečné a nerušené přejítí řádně vyznačeného přechodu pro chodce nezletilým chodkyním ...“.

V této souvislosti je vhodné uvést, že o rozsahu a charakteru zranění obou poškozených, stejně jako o délce jejich hospitalizace a následného ambulantního léčení nevznikly žádné pochybnosti. U každé z nich se evidentně jednalo o těžkou újmu na zdraví ve smyslu § 89 odst. 7 písm. ch) tr. zák. Stejně tak nejsou žádné pochybnosti o tom, že tato zranění obě poškozené utrpěly při střetu s vozidlem řízeným obviněným.

Už z toho vyplývá, že bylo prokázáno, že skutek, pro nějž je obviněný stíhán, se stal. Proto nedospěl-li soud prvního stupně k závěru o zavinění obviněného na způsobeném následku, nemohl jej zprostit obžaloby podle § 226 písm. a) tr. ř. [v úvahu mohl přicházet zprošťující výrok leda podle § 226 písm. b) tr. ř.]. Na toto pochybení je třeba rovněž upozornit, byť obsahem podaného dovolání nebylo, neboť zůstalo zcela stranou pozornosti odvolacího soudu.

Pro správné právní posouzení dané věci bylo rozhodné zvažovat, zda na straně obviněného šlo o takové opomenutí, které by bylo možno považovat za porušení právní povinnosti. Požadovaný právní základ pro takové vymezení přitom vychází z níže citovaných ustanovení zák. č. [361/2000](#) Sb. účinného v době spáchání trestného činu.

Podle jeho § 4 při účasti na provozu na pozemních komunikacích je každý povinen

- a) chovat se ohleduplně a ukázněně, aby svým jednáním neohrožoval život, zdraví nebo majetek jiných osob ani svůj vlastní, aby nepoškozoval životní prostředí ani neohrožoval život zvířat, své chování je povinen přizpůsobit zejména stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, povětrnostním podmínkám, situaci v provozu na pozemních komunikacích, svým schopnostem a svému zdravotnímu stavu,
- b) řídit se pravidly provozu na pozemních komunikacích upravenými tímto zákonem, pokyny policisty, pokyny osob oprávněných k řízení provozu na pozemních komunikacích podle § 75 odst. 5, 8 a 9 a zastavování vozidel podle § 79 odst. 1 a pokyny osob, o nichž to stanoví zvláštní právní předpis, vydanými k zajištění bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích,
- c) řídit se světelnými, případně i doprovodnými akustickými signály, dopravními značkami, dopravními zařízeními a zařízeními pro provozní informace.

Aniž by pro potřebu posuzované věci bylo zapotřebí přesně citovat celý § 5 zákona, stačí zdůraznit, že podle jeho odst. 1 řidič je kromě povinností uvedených v § 4 dále povinen

- b) věnovat se plně řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti a sledovat situaci v provozu na pozemních komunikacích,
- d) dbát zvýšené opatrnosti zejména vůči dětem, osobám s omezenou schopností pohybu a orientace, osobám těžce zdravotně postiženým a zvířatům, brát ohled na vozidlo přepravující děti, řidiče začátečníka nebo osobu těžce zdravotně postiženou označené podle prováděcího právního předpisu a na výcvikové vozidlo označené podle zvláštního právního předpisu,
- h) s výjimkou řidiče tramvaje umožnit chodci, který je na přechodu pro chodce nebo jej zřejmě hodlá použít, nerušené a bezpečné přejítí vozovky; proto se musí řidič takového vozidla přibližovat k přechodu pro chodce takovou rychlostí, aby mohl zastavit vozidlo před přechodem pro chodce, a pokud je to nutné, je povinen před přechodem pro chodce zastavit vozidlo,
- i) snížit rychlost jízdy nebo zastavit vozidlo před přechodem pro chodce, sníží-li rychlost jízdy nebo zastaví-li vozidlo před přechodem pro chodce i řidiči ostatních vozidel jedoucích stejným směrem.

Z odůvodnění zprošťujícího rozsudku však nelze zjistit, jak se soud prvního stupně právě s otázkou případného porušení uvedených právních povinností ze strany obviněného vypořádal. Jeho rozhodnutí je v tomto směru nepřezkoumatelné, neboť žádné ze shora citovaných ustanovení v něm

nezmínil. Na straně 5 pouze uvedl, že „obviněný byl v době dopravní nehody v postavení řidiče osobního motorového vozidla a byl tedy povinen dodržovat příslušná pravidla silničního provozu stanovená zákonem č. [361/2000 Sb.](#), ...“. Teprve z navazujícího slovního vyjádření lze usuzovat, která pravidla měl na mysli („... povinnost řidiče snížit rychlost jízdy nebo zastavit vozidlo před přechodem pro chodce, věnovat se plně řízení vozidla a sledovat situaci v provozu na pozemních komunikacích, přizpůsobit jízdu technickým vlastnostem vozidla, dbát zvýšené opatrnosti zejména vůči dětem a dalším osobám v zákoně uvedeným“). Přes toto konstatování a s primární úvahou, že rychlost vozidla obviněného byla přiměřená dopravní situaci, soud dospěl k závěru, že obviněný „srážce nemohl zabránit proto, že děvčata se po vyznačeném přechodu pohybovala rychlou chůzí, a dále pak zejména proto, že před přechodem stálo ve směru (jeho) jízdy v pravém odstavném pruhu jiné osobní vozidlo, které (mu) bránilo ve výhledu, (takže) neměl možnost vidět chodkyně v době jejich vstupu na vyznačený přechod pro chodce, ale až v době, kdy se již nacházela na přechodu a kdy vystoupila zpoza stojícího vozidla do vozovky před (jeho) vozidlo (str. 6 odůvodnění rozsudku). V dalším odstavci po zdůraznění potřeby respektovat zásady presumpce neviny a „v pochybnostech ve prospěch obviněného“ opakovaně zmínil, že se nepodařilo zjistit, jakou rychlostí poškozené dívky přecházely po přechodu pro chodce. Tuto okolnost považoval (zřejmě s ohledem na ve věci vypracovaný znalecký posudek z oboru dopravy, odvětví doprava silniční a městská) za natolik významnou, že v návaznosti na ni uzavřel, že „nebylo možné jednoznačně určit, zda bylo v technických možnostech obviněného střetu zabránit či nikoli. I v případě, že by bylo prokázáno, že obě poškozené dívky přecházely přes vozovku rychlostí odpovídající normální chůzi, byla by jedním obviněného naplněna pouze skutková podstata trestného činu ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1 tr. zák., nikoli dle odst. 2 uváděného ustanovení“.

Krajský soud v Praze jako soud odvolací „se ztotožnil se závěrem soudu okresního, podle něhož obviněný nenese na střetu zavinění, přinejmenším ne v takové míře, aby mohlo být jeho jednání ... posouzeno jako trestný čin“. Naproti tomu uvedl, že „do určité míry souhlasí s námitkou (státního zástupce), že obviněný mohl věnovat větší pozornost celkové situaci v místě, zejména tomu, že v protisměru před přechodem zastavilo auto svědka K. - možnost, že tak činí kvůli chodcům, kteří hodlají přejít, byla nasnadě“. Tyto úvahy završil závěrem, že „nelze proto vyloučit, že za prokázané situace je možno přičítat obviněnému porušení § 5 odst. 1 písm. b) zák. č. [361/2000 Sb.](#) a tím i částečné zavinění na nehodě, ovšem nanejvýše v míře odpovídající přestupku“ (srov. stranu 2 odůvodnění jeho usnesení).

S takovými úvahami a právními závěry soudů nižších stupňů se Nejvyšší soud rozhodně nemohl ztotožnit. Naopak musel přisvědčit opodstatněnosti dovolací námitky nejvyšší státní zástupkyně, že obviněný buď dopravní nehodu zavinil z nedbalosti a potom s ohledem na závažná zranění obou poškozených by nebylo možné posoudit skutek pouze jako přestupek s odkazem na nepatrný stupeň nebezpečnosti činu pro společnost, nebo ji nezavinil a pak by jeho jednání nemohlo naplňovat skutkovou podstatu ani trestného činu, ale ani přestupku. Odvolací soud svým rozhodnutím, jímž po zrušení zprošťujícího rozsudku postoupil věc k projednání správnímu orgánu jako přestupku, namísto zcela jednoznačného stanoviska k otázce zavinění obviněného na dopravní nehodě a jejích následcích přenesl řešení této otázky na přestupkovou komisi Městského úřadu v Nymburce.

Z uvedeného je zřejmé, že Krajský soud v Praze rozhodl o postoupení věci jinému orgánu, aniž pro takové rozhodnutí byly splněny podmínky. Pak ovšem dovolatelkou uplatněný důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř. byl naplněn.

Nejvyšší soud se identifikoval rovněž s další dovolací námitkou nejvyšší státní zástupkyně, že nesprávný je i hmotně právní závěr jak odvolacího soudu, tak soudu prvního stupně, že posuzovaný skutek není trestným činem.

Zatímco nalézací soud neshledal žádné zavinění obviněného na způsobeném následku (pouze

alternativně připustil, že pokud by poškozené dívky přecházely přes vozovku rychlostí odpovídající normální chůzi, byla by jeho jednáním naplněna skutková podstata trestného činu ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1 tr. zák.), odvolací soud nevyločil, že obviněnému by bylo možno přičítat porušení § 5 odst. 1 písm. b) zák. č. [361/2000](#) Sb. a tím i částečné zavinění (zřejmě ve formě nevědomé nedbalosti) na dopravní nehodě a při ní způsobeném následku (současně však dodal, že nanejvýše v míře odpovídající přestupku).

Takové závěry soudů nižších stupňů o zavinění obviněného na způsobeném následku, resp. o naplnění subjektivní stránky žalovaného trestného činu si jednak odporují, jednak jsou nesprávné.

Z hlediska subjektivní stránky se u trestného činu ublížení na zdraví podle § 224 tr. zák. vyžaduje nedbalost (vědomá či nevědomá). Podle § 5 tr. zák. je trestný čin spáchán z nedbalosti, jestliže pachatel a) věděl, že může způsobem v tomto zákoně uvedeným porušit nebo ohrozit zájem chráněný tímto zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že takové porušení nebo ohrožení nezpůsobí, nebo b) nevěděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, ač o tom vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům vědět měl a mohl. Zavinění z nedbalosti přitom není vyloučeno spoluzaviněním jiných osob, včetně poškozeného (poškozených). Mezi zaviněným jednáním pachatele a způsobeným následkem (účinkem) musí být příčinná souvislost.

Kritériem nedbalosti v obou jejích formách je zachování určité míry opatrnosti, která je určována jednak objektivními okolnostmi spojenými se skutkem, jednak subjektivními dispozicemi konkrétního pachatele při předvídání možnosti způsobení poruchy. Objektivní vymezení míry opatrnosti u dopravních nehod přitom vyžaduje od každého stejnou míru opatrnosti. Povinnost předvídat možnost způsobení poruchy při provozu na pozemních komunikacích pak vyplývá z bezpečnostních předpisů publikovaných ve Sbírce zákonů (konkrétně ze zák. č. [361/2000](#) Sb.).

Při aplikaci těchto obecných východisek na posuzovaný případ a tedy i při posuzování otázky zavinění obviněného na způsobeném následku je třeba připomenout a zdůraznit skutková zjištění učiněná již soudem prvního stupně. Obviněný se sice s vozidlem pohyboval bezprostředně před nehodou poměrně nízkou rychlostí (34 až 38 km/hod.), avšak blížil se k přechodu pro chodce, před nímž mu ve výhledu na jeho pravou stranu částečně bránil osobní automobil zn. Peugeot 206, jehož řidička B. K. před přechodem zastavila (tedy nikoliv zaparkovala, jak nepřesně uvedl odvolací soud) proto, aby oběma poškozeným (a dalšímu malému chlapci, který na nehodě neměl účast) přejítí po přechodu pro chodce umožnila (k tomu jim dokonce pokynula). V té samé době přijížděl z protisměru osobní automobil (neuváděné značky), jehož řidič P. K. před přechodem pro chodce rovněž zastavil, neboť si všiml jednak již stojícího vozidla zn. Peugeot 206, jednak dětí, které se (z jeho pohledu zleva) před vstupem na přechod rozhlížely a pak po něm začaly přecházet (jmenovaný řidič jako svědek sice uvedl, že „normálně“, ale nalézací soud rychlost chůze poškozených nezjistil).

Už tyto skutkové okolnosti měly obviněnému signalizovat, že celkové situaci nejen na přechodu pro chodce, ale i v jeho bezprostřední blízkosti je třeba věnovat zvýšenou pozornost. Pokud totiž na té části přechodu, na kterou měl dostatečný výhled, žádného chodce neviděl, mohl a měl předpokládat, že řidič protijedoucího vozidla zastavil před přechodem pro chodce právě a jen z toho důvodu, aby umožnil bezpečné přejítí právě chodcům, kteří se nacházeli skryti za stojícím vozidlem zn. Peugeot 206. Muselo tomu ovšem tak být i proto, že se přibližoval k přechodu přes frekventovanou komunikaci v centru obce (ulice je průjezdní komunikací K. n. L.), že na jeho pravou stranu (tedy na stranu z hlediska možného vstupu chodců do jízdni dráhy nejrizikovější, jak na to správně poukázala dovolatelka) neměl náležitý výhled kvůli tam stojícímu vozidlu zn. Peugeot 206, a že bylo úterý 11. září 2007 (tedy všední, pracovní a také školní den – dokonce jen několik dnů po skončení letních prázdnin) kolem 7.35 hodin (tedy před obvyklým začátkem školního vyučování, kdy lze pohyb dětí školou povinných v blízkosti pozemních komunikací i na nich očekávat).

Především tyto akcentované skutečnosti měly vést soudy obou stupňů k úvaze, zda si obviněný počínal s potřebnou mírou opatrnosti, kterou bylo na něm jako na průměrně disponovaném řidiči motorového vozidla spravedlivě požadovat. Pokud by důsledně tyto skutečnosti vážily, musely by dospět k závěru, že obviněný dopravní situaci před přechodem pro chodce podcenil a povinnost předvídat možnost způsobení poruchy nesplnil, neboť se v souladu s výše citovanými (zejména tučným písmem zdůrazněnými) ustanoveními zák. č. [361/2000](#) Sb. nechoval. Pak je mu ovšem třeba po subjektivní stránce přičítat zavinění na způsobeném následku (účinku) přinejmenším z nevědomé nedbalosti podle § 5 písm. b) tr. zák. (o příčinné souvislosti mezi tímto jeho zaviněním a způsobeným následkem není pochyb).

Nejvyšší soud tak uzavírá, že v posuzované věci bylo zásadní příčinou vzniklého následku na zdraví obou poškozených dívek jednání (opomenutí) obviněného. Třebaže lze připustit, že způsob jeho jízdy mohla ovlivnit řidička vozidla zn. Peugeot 206, která před přechodem sice správně zastavila, aby umožnila dětem nacházejícím se v jeho blízkosti po něm přejít, zároveň však ne právě šťastně použila pravý ukazatel změny směru jízdy a vychýlila se z původního směru jízdy až na pravou krajnici, čímž vlastně obviněnému uvolnila pravý jízdní pruh vozovky, ani to ovšem není okolnost, která by míru jeho zavinění jakkoliv snižovala, neboť tím spíš se měl plně věnovat řízení vozidla, situaci před přechodem a na něm bedlivě sledovat a dbát zvýšené opatrnosti zejména vůči dětem, zvláště když do pravé části přechodu přes stojící vozidlo neviděl. Míru jeho zavinění už vůbec nemůže snižovat způsob, jakým se obě poškozené dívky po přechodu pro chodce pohybovaly. Rychlost jejich přecházení není pro právní posouzení věci nikterak významná, jelikož obviněný mohl a měl počítat i s tím, že na přechodu pro chodce se mohou nacházet také děti, které se chovají mnohdy nevyzpytatelně a vůči nimž měl povinnost dbát zvýšené opatrnosti.

Všechny až dosud uvedené skutečnosti svědčí pro závěr, že soud druhého stupně (před ním ovšem i soud nalézací) učinil rozhodnutí, které spočívá na nesprávném právním posouzení skutku. Není totiž žádných pochyb o tom, že skutek, tak jak byl po provedeném dokazování zjištěn soudy nižších stupňů, naplňuje nejen formální, ale i materiální (srov. § 88 odst. 1 tr. zák. a judikaturu soudů k této problematice) znaky skutkové podstaty trestného činu ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák., jak byl správně právně kvalifikován již v obžalobě státního zástupce. Pak ovšem bylo třeba dovolatelce přisvědčit, že je naplněn dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Nejvyšší soud proto z podnětu dovolání nejvyšší státní zástupkyně zrušil usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 12. 8. 2008, sp. zn. 10 To 298/2008, a rozsudek Okresního soudu v Nymburce ze dne 11. 6. 2008, sp. zn. 2 T 28/2008. Současně podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. věc přikázal Okresnímu soudu v Nymburce k novému projednání a rozhodnutí. Zjištěná pochybení mají totiž základ již v postupu jmenovaného soudu, takže bude především na něm, aby je v průběhu dalšího řízení napravil.

Po zrušení uvedených rozhodnutí se trestní věc obviněného vrací do stadia řízení před vyhlášením rozsudku soudem prvního stupně. V současné době se nejvíce nezbytně nutným dokazování až dosud provedené dále doplňovat. Povinností nalézacího soudu však bude, aby ze všech hledisek, na něž v tomto rozhodnutí Nejvyšší soud upozornil, znovu posoudil skutek, pro který je obviněný trestně stíhán, přesně jej vymezil a především bezchybně právně posoudil (přitom musí dbát ustanovení § 265s odst. 1 tr. ř.). Učiněné závěry pak musí náležitě odůvodnit (odůvodnění jeho nového rozhodnutí musí odpovídat požadavkům obsaženým v ustanovení § 125 odst. 1 tr. ř. tr. ř.).

Další články:

- [Odškodnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Hodnocení důkazů](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výkon trestu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost](#)
- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)